

magazín pro přátele Zoo Brno

Zooreport

číslo 2
prosinec 2021

Ikoničtí jeřábi

4 Ikoničtí jeřábi

Jeřábi v ohrožení

6 Ikoničtí jeřábi

Cesta na Dálný východ

9 Ikoničtí jeřábi

Jeřábi na kolejích

12 Záchranné projekty

Sysli v Břeclavi

14 Novinka v Beringii

Příjezd medvěda kamčatského

16 Šimpanzi

Odjezd do Hodonína

18 Záchranná stanice

Kachny na skále

20 PF 2022

Krásné svátky!

Zooreport

magazín pro přátele Zoo Brno

prosinec 2021

číslo 2/21, ročník XXIII

vychází čtyřikrát ročně

MK ČR E 17723

Vydavatel:

Zoo Brno a stanice zájmových činností, p. o.
U Zoologické zahrady 46, 635 00 Brno,
Česká republika
IČ: 00101451
tel.: +420 546 432 311
fax: +420 546 210 000
e-mail: zoo@zoobrna.cz

Nakladatel:

Moravské zemské muzeum
Zelný trh 6, 659 37 Brno
IČO: 00094862

Adresa redakce:

Zoo Brno a stanice zájmových činností, p. o.
redakce Zooreportu
U Zoologické zahrady 46, 635 00 Brno,
Česká republika
tel.: +420 546 432 370
fax: +420 546 210 000
e-mail: vanac@zoobrna.cz

Redakční rada:

Mgr. Jana Galová, Bc. Jana Hadová,
MVDr. Martin Hovorka, Ph.D. (předseda
redakční rady), Ing. Miroslava Piškulová,
Bc. Eduard Stuchlík a Mgr. Michal Vaňáč
(vedoucí redaktor).

Autorem neoznačených fotografií je
Bc. Eduard Stuchlík.

Ilustrace: Natálie Staňková.

Náklad:

1800 ks v české verzi
200 ks v anglické verzi

První strana:

Jeřáb mandžuský (*Grus japonensis*).

Foto: Tatyana Parilova

NEPRODEJNÉ

EDITORIAL

Milé čtenářky,
milí čtenáři,

přelom roku je vždy časem hodnocení toho předchozího a hledání výzev v tom novém. Opakuji to dlouhodobě, přesto mi dovoluji ještě jednou poděkovat za vaši podporu, která nám v posledních dvou letech nesmírně pomohla. A budeme moc rádi, pokud nám svou přízeň zachováte i dál. Ať už prodloužením adopce, zakoupením zážitkového programu nebo prostě jen návštěvou Zoo Brno. Nesmírně si vážíme toho, že jste s námi. Opravdu.

Toto číslo je poměrně specifické. Jak už jsem naznačil v minulém vydání, vezmeme vás na cestu na Dálný východ, abyste se mohli podívat pod pokličku našeho záchranného projektu. Z předchozích stránek je jasné, že se budeme podrobněji věnovat jeřábům. Dozvíte se, jak se vozí vejce těchto krásných opeřenců do Ruska, jaké nástrahy po cestě vždy čekají, jak se s nimi dokážeme vypořádat a samozřejmě celý projekt také představíme. I když pevně věřím, že už ho z textů v našem časopise znáte. Kurátor chovu ptáků RNDr. Petr Suvorov, Ph.D. vás vezme na cestu letadlem, vlakem, autem a povypráví vám více či méně uvěřitelné historky z přípravy celé cesty i jejího průběhu. Jen jednu věc tam nenajdete. Mám na mysli vyřizování administrativy a všech potřebných povolení. To by bylo na celý román o několika dějstvích a tím vás raději zatěžovat nebudeme (nebo možná někdy jindy).

A když už se věnujeme jednomu velmi úspěšnému záchrannému projektu, nezapomeneme ani na další. Stejně jako v roce 2020 jsme během léta

vypustili na břeclovském letišti 20 sýslů obecných narozených v brněnské zoologické zahradě. Důvodem je stále nestabilní populace tohoto ohroženého druhu v ČR. Podrobnosti jsou k dispozici na straně 12.

Pak už následuje malá rekapitulace nejdůležitějších událostí druhé poloviny roku 2021. Novou obyvatelkou Zoo Brno je od léta sedmiletá samice medvěda kamčatského Irina. Dorazila z francouzské zoologické zahrady v La Fleche a výběh sdílí se samicí Kamčatkou v expozici Beringie. Některá zvířata z Mniší hory naopak odjela. Transport šimpanzí skupiny do Zoo Hodonín se uskutečnil v druhé polovině září. Hodonínská zoologická zahrada jim po dobu výstavby vnitřního zázemí expozice poskytne nový domov. A my jí za to moc děkujeme.

Tradičně vás seznámíme také s děním v záchranné stanici v Jinačovicích.

Tentokrát se potvrdí známá pravda, že dobrá hospodyňka na skálu pro nebohé kačenky skočí. Jinými slovy existují i takoví kaskadéři, kteří neváhají vylézt bez pomoci na vysokou skálu a tam pomoci jedné kachní rodince. Paní Ježková si určitě zaslouží náš obdiv, jen příště raději doporučujeme počkat na asistenci profesionálů, aby se nikomu nic nestalo. Každopádně ale díky!

Vážení příznivci brněnské zoo, moc vám všem přeji, aby se rok 2022 vydařil podle vašich představ. Abyste nemuseli řešit žádné nepříjemné události, abyste byli zdraví, šťastní, spokojení, milovaní, milující a abyste se prostě měli co nejlépe. A ještě jednou vám ze srdce za celou zoo nesmírně děkuji.

Michal Vaňáč

Jeřábi v ohrožení

Jeřába mandžuského někteří čtenáři mohou znát z japonských obrázků, kde je tento pták národním symbolem dlouhověkosti a šťastného života. Jako součást kulturního bohatství země je zde chráněn. Málokdo ale ví, že část populace žije v Rusku a Číně. Jeřáb daurský má pouze kontinentální populaci, jež se s jeřábem mandžuským hodně překrývá. Oba druhy poté zimují na jihu – v Číně, Koreji a Japonsku.

Jeřábi jsou symbolem dlouhověkosti a šťastného života.
Foto: Petr Suvorov

Hlavními příčinami klesajících stavů obou druhů je ztráta a znehodnocování jejich přirozeného prostředí i zimovišť. Jen vysoušením mokřadů bylo zničeno v Číně od 50. let až 90 procent hnízdních lokalit. K dalším hrozbám patří pytláctví nebo chemizace v zemědělství. Kromě toho se v mnoha asijských zemích jeřábi loví k domácímu chovu a využívají se jako ptačí návnada. Jeřáb mandžuský byl v minulosti vysazován v Japonsku, kde je dnes jeho populace už stabilizovaná, a v Číně. Khinganská státní přírodní rezervace jej do přírody vypouští od roku 1988 a v současné době je jedi-

ným místem, kde se jeřábi vrací zpět do volné přírody.

Některé exempláře těchto impozantních ptáků dosahují výšky člověka. Ozývají se dlouhým, táhlým troubením, které bývá slyšet na stovky metrů daleko. Všechny druhy jeřábů jsou monogamní a poté, co naleznou vhodného partnera, s ním stráví celý život. Průměrná délka života bývá kolem třiceti let. Nejvíce se v zajetí dožili dva jeřábi sibiřští (*Leucogeranus leucogeranus*), z nichž jeden uhynul ve věku 62 let a druhý 83 let, čímž se zapsal do Guinnesovy knihy rekordů.

Jsou vypuštění jeřábi úspěšnými kolonizátory?

V posledních pěti letech se zoologickým zahradám v Brně a v Olomouci spolu se Zooparkem Chomutov podařilo ve spolupráci s Khinganskou státní přírodní rezervací vypustit do přírody sedm jeřábů mandžuských a jednoho daurského. Jeden z jeřábů mandžuských – samice Tulungin – úspěšně přežil zimu ve volné přírodě a v roce 2018 byl opět pozorován. Od roku 2019 probíhá GSM telemetrické sledování čtyř vypuštěných jeřábů. Samec jménem Pikan byl zastřelen lovci během honu na kachny. Díky vysílačce na noze ptáka

bylo možné dohledat kadáver a zahájit trestní řízení za zabítí živočicha z Červené knihy ohrožených druhů Ruské federace. Tři jeřábi (dva mandžusští, jeden daurský) přeletěli Čínu na jih až k mořskému pobřeží. Samec jeřába daurského Aret zimoval na Korejském poloostrově a samice jeřába mandžuského Bomnak byla zastižena v páru s divokým samcem v zálivu Žlutého moře. Aret i Bomnak se úspěšně vrátili po zimě zpátky do Ruska a Bomnak úspěšně vyvedla s divokým samcem dvě mláďata, což byl obrovský úspěch. Tři čtvrtě roku po jejím vyhníždění byla s celou svou rodinou zastižena na čínském jezeře Shi-jiu v provincii Anhui. Její přítomnost vyvolala zájem médií, která informovala, že po 30 letech je to první pozorování tohoto druhu v provincii. Bomnak zahnízdila také v roce 2021 a ruští kolegové nadále sledují její osud. Ani my jsme nelenili. Do Ruské federace jsme dopravili další dvě vysílačky. Celkem jsme tedy označili šest vypuštěných jeřábů, jejichž osudy sledujeme, nebo jsme sledovali. Příběh označených jeřábů potvrdil, že vypouštění obou druhů na Dálném východě mělo smysl. V budoucnu plánujeme označit všechny vypuštěné jeřáby vysílačkami. Doufáme,

Nasazování vysílačky. Foto: Mikhail Parilov

že hromadné značení umožní sledovat jejich adaptační proces v přírodě a ukázat důležitost stanovišť jeřábů jak v povodí Amuru v Číně, tak na Korejském poloostrově.

Za posledních 17 let se do přírody vrátilo celkem 74 jeřábů mandžuských a 34 daurských. Někteří z nich doletěli

do zimoviště, vrátili se z něj a ti nejšťastnější se stali rodiči nových generací jeřábů ve volné přírodě. Jejich osud byl naplněn. Pevně doufám, že budeme i nadále moci pomáhat těmto krásným ptákům v šanci na přežití.

Petr Suvorov

Příběh označených jeřábů potvrdil, že jejich vypouštění na Dálném východě má smysl. Foto: Petr Suvorov

Transsibiřskou magistrálou za záchranou dvou ohrožených druhů jeřábů

V jedné ruce jsem držel tašku s inkubátorem, na zádech jsem nesl krosnu a na břicho malý batoh. Právě jsem se snažil nastoupit do vlaku na ruském Dálném východě. Žádné betonové nástupiště, mezi zemí a podlahou vagonu obří vzdálenost. Bez pomoci kolegyně Nadi bych to nedal. Když jsem vehementně funěl, abych se vůbec dostal dovnitř, předběhla mě jako kamzíček čiperná osmdesátiletá stařenka s nůši. I tak vypadá realita na transsibiřské magistrále.

Na začátku bylo vejce. Ale asi budu muset vyprávět o něco podrobněji. Pracuji jako kurátor, tedy metodický vedoucí ptačí kolekce v brněnské zoologické zahradě, kde se nám v roce 2014 podařilo navázat kontakt s Khinganskou státní přírodní rezervací vrské oblasti v Rusku. Jde o rezervaci, které

se rozkládá asi 450 kilometrů do vnitrozemí od Chabarovska a hraničí s Čínou. Žije zde mnoho ohrožených druhů živočichů, mimo jiné i tři charismatické druhy ptáků – jeřáb mandžuský (*Grus japonensis*), jeřáb daurský (*Antigone vipio*) a čáp východní (*Ciconia boyciana*).

A právě kvůli prvním dvěma zmíněným jsme se rozhodli spojit síly. V evropských zoologických zahradách jsou výše zmínění jeřábí zařazeni do záchranného programu a populace obou druhů je v Evropě už dostatečně silná na to, abychom tyto nádherné ptáky mohli vracet do volné přírody. Proto jsme spojili úsilí s pracovníky Khinganské státní přírodní rezervace, abychom naplnili smysl záchranného chovu.

Rusky za pět měsíců

Když jsem se připravoval na první transport vajec, nevěděl jsem o Rusku nic. Do ruky jsem dostal lísteček s e-mailovou adresou, na kterou jsem se měl ozvat. Začátky pro mne byly složi-

◀ Mladí jeřábi v Khinganské státní přírodní rezervaci.
Foto: Nikolay Balan

té. Kolegové z Khinganské rezervace totiž neuměli anglicky a já se svým příjmením jsem Rusům horko těžko vysvětloval, že jsem ruštinu viděl leda tak v titulcích pohádky Mrazík. K ruce jsem sice měl rusky mluvícího kolegu, avšak to hlavní z celé akce leželo stejně na mně. Probíhala zdoluhavá a krkolomná komunikace. Po pár týdnech bylo jasné, že se musím rusky naučit. Měl jsem na to pět měsíců.

Okolí mě uklidňovalo, že azbuka se prý dá hravě naučit za 14 dní a ruština je lehká, vždyť jde o slovanský jazyk. Dnes už vím, že to není pravda! Azbuku se velmi krkolomně naučíte zhruba za měsíc, ale ruština jako taková určitě lehká není. Používal jsem dětský slabikář „Vesjolaja azbuka“ s medvídkem na titulní straně a večery jsem trávil učním se cizích písmen. V duchu jsem záviděl předcházejícím generacím, které měly ruštinu ve škole povinnou a byly v ní schopny číst i dlouhé texty.

Příroda versus byrokracie

Zatímco jsem se po večerech učil, přes den jsem musel řešit vyčerpávající maraton obtížných administrativních a logistických procesů. Ty se mnohdy zpomalovaly nejen kvůli několikahodinovému časovému posunu, ale také kvůli kulturním odlišnostem obou světů. V mimoruské Evropě rovněž neměl v té době téměř nikdo zkušenost s transportem vajec mimo Evropskou unii, pokud se nejednalo o vejce násadová (slepičí, kachní...).

U násadových vajec samotný vývin zárodku započne až po snesení celé snůšky. Obvykle lze pár dní počkat, než jsou všechna vejce v hnízdě, poté je odebrat, umístit do chladu a ve vhodný moment inkubaci uměle vyvolat zvýšením teploty a vlhkosti. V případě jeřábů se ale na nic čekat nedá, protože embryo se začíná vyvíjet hned poté, co je vejce sneseno. Samotný termín transportu se tedy určí až v momentě, kdy je sneseno první vejce. Líhnutí pak probíhá zhruba za měsíc.

Cestovní inkubátor. Foto: Miroslav Brtnický

Takto vypadala cesta vlakem po slavné transsibiřské magistrále.

Foto: Petr Suvorov

Během cesty bylo nutné inkubátor kontrolovat v intervalech asi 15 minut. I v letadle.

Foto: Petr Suvorov

Tzv. plavení, tedy měření oplozenosti vejce. Foto: Petr Suvorov

Nezbytná kontrola váhy malého opeřence. Foto: Nadya Kuzhnetseva

Příprava plná stresu

Měsíční čekání mi zpestřovaly každodenní změny, kdy jsem se sil shodnout na správných dokladech a metodice. Původně jsme plánovali pořídit cestovní inkubátor napájený z místní elektrické sítě nebo z autobaterie a v letadle ho umístit do nákladního prostoru. Jenže se ukázalo, že to nelze. Museli jsme se tedy uchýlit k náhradnímu řešení a podle ruské metodiky transportovat vajíčka v dřevěné bedničce se stěnami izolovanými polystyrenem a vyhřívané

gumovými lahvemi plněnými teplou vodou.

Jak to okomentovala jedna dobrá duše, představoval jsem si sofistikované zařízení, které bude elektronicky hlídat teplotu, vzdušnou vlhkost, málem i pohyby plodu ve vejci, a přede mnou se objevila bedna velikosti i váhy malého taburetu do obývacího pokoje, která byla velmi nepraktická na přenášení i jakékoliv uložení. Rusové mne ale i neustále ujišťovali, že takto vozí vejce již mnoho let. Bylo jasné, že transport se neobejde bez

neustálé přítomnosti člověka, který bude muset inkubátor kontrolovat, případně doplňovat teplou vodu do termoforů. S ohledem na krátký čas jsme neměli příliš šanci vymyslet jiné zařízení, takže jsem na to přistoupil a šel si vyřídit vízum do Ruska.

Blížil se den D a já jsem stále čekal na ruské dovozní povolení, jehož příprava trvá zhruba dvojnásobek času, který by zabralo vyřízení stejného dokumentu v Evropské unii. Nakonec jsme ho obdrželi asi za minutu dvanáct, ale i tak jsem žil v obavách, aby se mi vajíčka kvůli zpoždění cestou do Ruska nevylihla někde v letadle. Povolení bylo totiž vystavené na vejce, nikoliv na mláďata, na která by byly zapotřebí úplně jiné dokumenty.

Během stresujících příprav, kdy jsem myslel zejména na vajíčka a malé jeřáby, jsem úplně zapomněl, že bych se měl Rusů taky zeptat, kde budu po příletu přespávat já sám. Odpověď, která přišla, zněla: „Jest vagončík. Jest postel. Čajník. Toalet na ulice.“ V mé mysli se objevila představa zrezivělé maringotky s kovovým zahnutým komínkem od kamen. A slova „toalet na ulice“ jsem si v duchu přeložil jako římskou podobu hromadných WC na volném prostranství pod širou oblohou. V žaludku jsem potom cítil nepříjemné mrazení. Soustředil jsem se raději na komunikaci s leteckými společnostmi a bezpečnostní složkou Letiště Praha, kterým jsem poslal parametry inkubátoru.

Okřídlená vejce

V půlce května 2015 jsem se s inkubátorem obsahujícím dvě jeřábí vejce vydal na přes 10 tisíc kilometrů dlouhou a téměř dva dny trvající úmornou cestu z České republiky na Dálný východ. Z bezpečnostních důvodů nebylo možné uložit inkubátor na podlahu paluby letadla, tedy pod sedadlo, takže jsem ho coby příruční zavazadlo musel dát do prostoru nad sedadly. Naštěstí jsem si dopředu zjistil, že se tam opravdu vejde. Během téměř čtyřicetihodinové cesty bylo nutné inkubátor kontrolovat v intervalech asi 15 minut. Na letištích jsem zjišťoval, zda je k dispozici zdroj vody nejen před rentgenovou kontrolou, ale také za ní.

Jeřábí „školka“ v rezervaci na Dálném východě. Foto: Nikolay Balan

Transport jeřábů před vypuštěním. Foto: Tatyana Parilova

Po přestupu v Moskvě jsem vyměnil malé letadlo za zhruba trojnásobné a připravil se na cestu přes celou Sibiř. Během asi sedmnáctihodinového letu mě letušky zásobovaly veškerým dostupným kofeinovým pitím, abych zůstal bdělý. I tak jsem doletěl do Chabarovska na pokraji totálního vyčerpání. Na letišti už na mě čekali pracovníci přírodovědné stanice, kteří si převzali inkubátor do péče. Pak jsme všichni nastoupili do vlaku a pokračovali v cestě po slavné transsibiřské magistralé.

Jeřábi na kolejích

Konečně jsem mohl usnout a dohnat tak obří spánkový deficit. Když jsem se probudil, stála přede mnou malá prosklená čajová konvička v kovovém rámečku a dvě skleničky v téže stylu. Rusové velmi rádi pijí silně oslazený černý čaj. Čeští milovníci tohoto klasického horkého nápoje by si asi rvali

V roce 2020 jsme do Ruska neposílali vejce, ale vzrostlé ptáky. Vše se ale podařilo na jedničku.

Foto: Petr Suvorov

Vítejte! Vylíhnutí malých jeřábů na Dálném východě. Foto: Nadya Kuzhnetseva

vlasý hrůzou, ale ruský silně přeslazený čaj je jednoduchý, lahodný a posilující! Kolegyně ze stanice mě celou cestu po očku zkoumala, aby zjistila, jestli „nekoušu“. Oba jsme si ale uvědomovali, že předchozí týdny byly extrémně náročné. Pořád jsem přitom doufal, že

to nedělám zbytečně, že aspoň jedno vajíčko celou tu strastiplnou cestu přežilo.

Osm hodin čistého času putovala jeřábí vajíčka ruskou tajgou. Za okny jsem viděl nedozírné mokřady, rozsáhlé březové háje protkané mnohde

porosty fialově kvetoucích pěnišníků. V Rusku je vlak stále považován za velmi spolehlivý dopravní prostředek, neboť kvalitu asfaltu na silnicích silně zatěžují extrémní teplotní podmínky. Jezdí zde vlaky, které byly u nás běžné ještě před deseti patnácti lety – červené koženkové sedačky, na kterých se v případě nouze dá i docela pohodlně spát.

Tenoučké, ale vytrvalé pípání

Konečně se blížíme do naší finální destinace. Městečko Archara leží přímo na magistrále. Tam nás i s inkubátorem naložili a dovezli do stanice. Vejce přebrala pracovnice, která měla na starosti výchovu jeřábích kuřat. Poté, co jedno z dřevěné bedny vytáhla, přiložila si jej k uchu. K mému velkému údivu se zevnitř ozvalo tenoučké, ale vytrvalé pípání. Emoce se ve mně uvolnily. Měl jsem co dělat, abych potlačil slzy v očích. Moje cesta tedy měla smysl! Druhé vejce se bohužel ukázalo jako neoplozené. Do dvou dní po mém příjezdu se z prvního vajíčka vylíhla malá jeřábí samička. Dostala jméno Kohany a následně byla vypuštěna do přírody.

První mládě jeřába mandžuského, které jsme dovezli na Dálný východ. Foto: Petr Suvorov

První transport tedy dopadl úspěšně. A naštěstí nebyl poslední. Později se nám podařilo najít efektivnější metodu, takže místo dřevěné bedny používáme polystyrenový inkubátor s termostatem napájeným powerbankou. Ověřili jsme si, že s tímto zařízením lze cestovat v souladu s mezinárodními leteckými standardy. Obrnili jsme se trpělivostí a dali jsme se do díla, u kterého budeme na výsledky čekat mnoho let. A tak se postupně z českých vajec líhnou malí jeřábi a za asistence pracovníků přírodovědné stanice se připravují na návrat do své původní domoviny – nedozírných ruských blat.

Petr Suvorov

Převoz mláďat do letní stanice na Klešenském jezeře.

Foto: Irina Balan

Mladý jeřáb mandžuský. Foto: Nikolay Balan

Vracíme ohrožené sysly do volné přírody

Stejně jako v roce 2020 jsme během léta vypustili na břeclovském letišti 20 syslů obecných narozených v brněnské zoologické zahradě. Důvodem je stále nestabilní populace tohoto ohroženého druhu v ČR.

„Opět jsme se přesvědčili, že pokračovat v projektu má smysl. Kvůli chladnějšímu a deštivějšímu počasí se populace syslů jak v Českém středohoří, tak u nás na jihu Moravy opět zmenšila. Díky našemu „Syslinci“, který jsme v roce 2015 vybudovali na pozemku

Zoo Brno a kde se přirozenou cestou sysli množí, je pak můžeme v pravidelných ročních intervalech vypouštět do přírody. Většina vypuštěných syslů jsou mláďata, konkrétně 10 samců a 10 samic,” řekl koordinátor projektu za Zoo Brno Petr Šrámek.

Sysly jsme odchytili v areálu zoo den předem a druhý den brzy ráno jsme je převezli do břeclovské lokality. „Přímo na místě jsme vedle již hotových děr vyvrtali několik nových, do každé z nich jsme nasypali trochu potravy, umístili sysly a díry ucpali senem a lahve. Je to běžný postup, protože tak přimějeme sysla, aby si další cestu ven vyhrabal sám,” vysvětlil Šrámek.

Zoo Brno je zapojena do tohoto projektu od roku 2015. V roce 2017 bylo 57 syslů vypuštěno v přírodní rezervaci písečný vrch v Českém středohoří. Postup byl příští rok na stejné lokalitě opakován, z 57 syslů jich 17 pocházelo ze Zoo Brno. V roce 2019 Zoo Brno vypustila 26 jedinců na novou, charakterově podobnou a udržovanou lokalitu, která leží poblíž přírodní rezervace Písečný vrch. V roce 2020 to bylo 20 syslů na břeclovském letišti a stejný počet jsme vypustili i tentokrát.

Sysel obecný (*Spermophilus citellus*) byl dříve považovaný za škůdce. Kvůli

◀ Na břevlavském letišti je o 20 syslů více. Ať se jim daří!
Foto: Michal Vaňáč

Sysly jsme odchytili v areálu zoo den předem a druhý den brzy ráno jsme je převezli do břevlavské lokality.
Foto: Michal Vaňáč

Přímo na místě jsme vedle již hotových děr vytvářeli několik nových, do každé z nich jsme nasypali trochu potravy a umístili sysly.
Foto: Michal Vaňáč

vlivu člověka se ale dostal na pokraj vyhynutí, byl tedy klasifikován jako kriticky ohrožený druh. V roce 2020 byl jeho výskyt zaznamenán pouze na 34 různě izolovaných lokalitách v ČR – mimo oblast východních Čech a severní Moravy. Izolovanost a malé počty jedinců v koloniích jsou největšími hrozbami. Ztráta několika jedinců v kolonii nemůže být přirozeně nahrazena migrací z jiné kolonie, tím dochází ke snížení její životaschopnosti a může dojít až k jejímu zániku.

Monika Brindzáková

Většina vypuštěných syslů jsou mláďata, konkrétně 10 samců a 10 samic. Foto: Michal Vaňáč

Do brněnské zoo dorazila kamčatská medvědice z Francie

Novou obyvatelkou Zoo Brno je od léta sedmiletá samice medvěda kamčatského Irina. Dorazila z francouzské zoologické zahrady v La Fleche a výběh bude sdílet se samicí Kamčatkou v expozici Beringie. V prvních měsících je dělí plot.

*Irina do Brna dorazila z Francie.
Foto: Matyáš Slavík*

„Kamčatští medvědi vždy patřili k nejatraktivnějším zvířatům naší zahrady. Chovný pár Jelizar a Kamčatka v minulosti přivedl na svět tři mláďata, která dnes dělají radost návštěvníkům evropských zoologických zahrad. Poté, co v roce 2019 Jelizar uhynul, jsme intenzivně jednali a stále jednáme o možnostech rozšíření počtu expozičních zvířat. Nejen kvůli koronavirové pandemii se nám to podařilo až v roce 2021. O dalších zvířatech stále jednáme

napříč zoologickými zahradami,“ řekl ředitel Zoo Brno Martin Hovorka.

Medvědice Irina se narodila 17. 1. 2014 v Tierparku Hagenbeck v Hamburku, jako jedno z trojčat. Společně se dvěma bratry pak byla v roce 2015 přestěhována do Zoo La Fleche ve Francii.

První dny v brněnské zoo strávila medvědice z bezpečnostních i veterinárních důvodů v zázemí, kde se s ní seznámili její budoucí chovatelé.

Medvědi jsou primárně samotářská zvířata, seznamování je tedy choulostivá záležitost. V tuto chvíli ani neznáme povahové rysy nové medvědice, proto jsme dočasně výběh předělili a o dalším postupu budeme diskutovat v příštích měsících. „Ve francouzské zoo probíhala důkladná příprava medvědice na samotný transport, proto ho samice zvládla velmi dobře a bez problémů. Od kolegů z Francie máme o Irině několik informací. „Je hravá,

Nová medvědice se narodila v Německu. Foto: Matyáš Slavík

Od kolegů z Francie víme, že Irina je hravá, zvědavá a prý dokáže být tak trochu podvodnice. Foto: Matyáš Slavík

Hned při prvním prozkoumání nové expozice bylo jasné, že Irina je vodní živel. Foto: Matyáš Slavík

Ve srovnání s Kamčatkou je Irina výrazně světlejší. Foto: Matyáš Slavík

zvědavá a prý dokáže být tak trochu podvodnice. A neměli bychom se divit, když bude občas nevrlá. Po přelínání bývá dost světlá, podle předchozích chovatelů až do blond,“ doplnila kurátorka chovu savců brněnské zoo Šárka Mikátová.

Jelizar a Kamčatka přijeli 1. 10. 2010 ze Zoo Rostov na Donu v Rusku do nově vybudované expozice Beringie. Oba pocházeli z volné přírody, tedy není známé přesné datum jejich

narození, ale odhadujeme, že se narodili v lednu 1993. V roce 2012 se jim narodila dvojčata Kuba a Toby a v roce 2016 samec Bruno. Jelizar začal v roce 2018 trpět typickými potížemi stárnoucího zvířete (problémy se zuby, degenerativní změny na kloubech), kvůli kterým musel být v roce 2019 usmán.

Monika Brindzáková

Brněnští šimpanzi se odstěhovali do Hodonína

Transport šimpanzí skupiny, samce Fábena a samic Giny a Maryšky, ze Zoo Brno do Zoo Hodonín se uskutečnil v druhé polovině září. Hodonínská zoologická zahrada jim po dobu výstavby vnitřního zázemí expozice poskytne nový domov.

„Po dokončení venkovního výběhu jsme od zřizovatele získali finance na výstavbu nového zázemí, protože to současně už neodpovídá aktuálním požadavkům na chov šimpanzů. Velkým problémem bylo právě umístění ne-

chovné skupiny starších zvířat a jsme rádi, že nám kolegové z hodonínské zoo vyšli vstříc. Tito tři obyvatelé naší zoo mají spoustu příznivců a pokud je budou chtít navštívit, tak do Hodonína to nebudou mít tak daleko. My se pus-

tíme do přípravných a bouracích prací, plánujeme, že na jaře začneme stavět. Koordinátorka chovu šimpanzů má nyní prostor najít našim šimpanzům stabilní domov a do naší expozice najít novou, chovnou skupinu zvířat,“ řekl ředitel Zoo Brno Martin Hovorka.

Příprava na transport trvala několik týdnů, zahrnovala například úpravu přepravních beden nebo komunikaci mezi pracovníky obou zahrad. „Protože chov šimpanzů patří mezi Evropské zachovné programy (EEP), všechny kroky ohledně umístění zvířat konzultujeme s jeho koordinátorkou. Samotná příprava našich šimpanzů na přesun do Hodonína probíhala za asistence veterinárního lékaře. Na cestě je doprovázeli naši chovatelé, kteří je na místě předali hodonínským kolegům i s podrobnými informacemi o jejich chování a návycích,“ komentovala přesun kurátorka savců Zoo Brno Šárka Mikátová.

◀ Šimpanzi jsou inteligentní zvířata, která reagují i na malé změny a odchylky od běžného denního režimu.

Foto: Michal Vaňáč

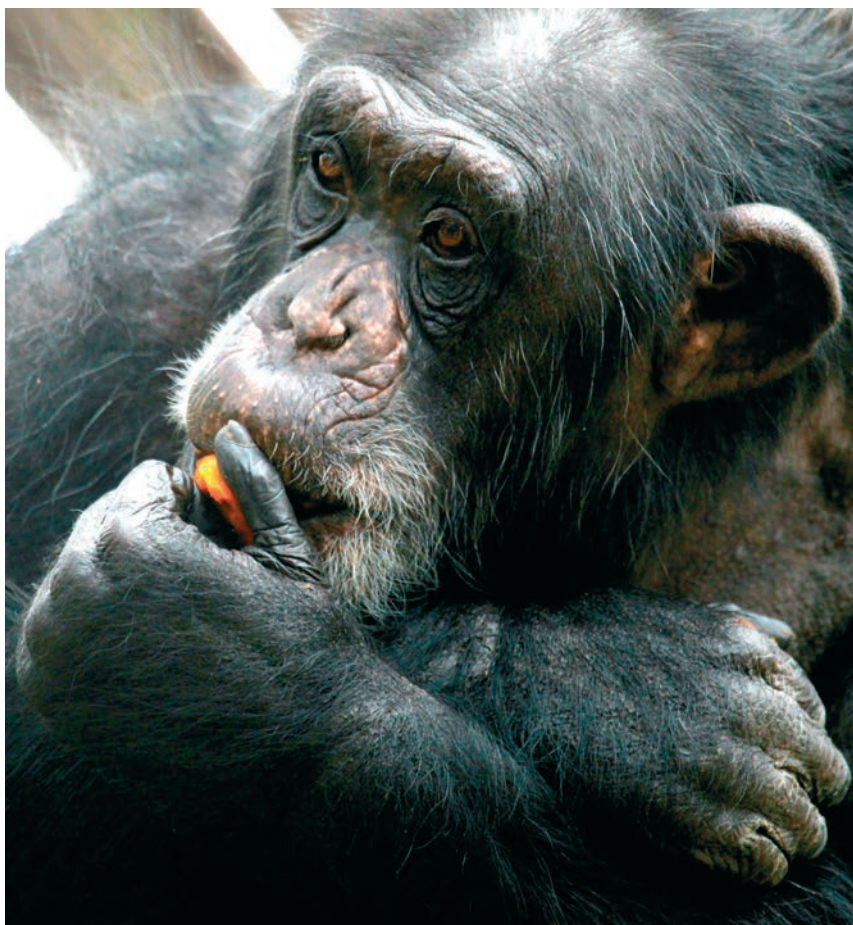
Transport šimpanzí skupiny ze Zoo Brno do Zoo Hodonín se uskutečnil v druhé polovině září.
Foto: SŠÚD a VOŠ Brno

Šimpanzi jsou inteligentní zvířata, která reagují i na malé změny a odchylky od běžného denního režimu. Při jakékoliv manipulaci nebo transportu je nutné postupovat velmi obezřetně. Tito lidoopi mají navíc 4× větší sílu než člověk, proto přesun do nového prostředí absolvovali v částečné sedaci.

„Již nějakou dobu se na příjezd skupiny šimpanzů z Brna připravujeme. Původně jsme měli v plánu umístit je do volné expozice mimo pavilon opic, která se k tomuto účelu nabízela. Po důkladném zvážení jsme ale původní plán přehodnotili a rozhodli se je umístit do sousedství našich šimpanzů. Jedná se totiž o velmi inteligentní a společenská zvířata a byla by škoda této příležitosti nevyužít k tomu, aby obě skupiny měly mezi sebou vzájemný kontakt. Naše skupina šimpanzů, skládající se ze tří samic a jednoho samce, bude tedy obývat pouze dvě ze čtyř ubikací, které obývala dosud, další dvě budou určeny šimpanzům z Brna. Věříme, že to pro obě skupiny bude představovat zpestření, které je u zvířat chovaných v lidské péči přínosem,“ řekla ještě před příjezdem zooložka Zoo Hodonín Zdenka Vavrysová.

Samec Fáben je v Zoo Brno od roku 1996 a patří k jejím nejstarším obyvatelům. U Giny není přesně známé datum narození, odhadovaný věk je kolem 37 let a Maryška je narozená v roce 1995. Obě samice dorazily do brněnské zoo v roce 2013.

Monika Brindzáková

Tři bývalí obyvatelé naší zoo mají spoustu příznivců a pokud je budou chtít navštívit, tak do Hodonína to není příliš daleko.
Foto: Eduard Stuchlík

Odvážná záchranářka pomohla kachnám na skále

Život v záchrané stanici přináší prakticky každé den nečekané a zajímavé situace. Na stránkách Zooreportu si právě teď můžete přečíst jednu z nich.

*Kačenky ze skály rostly ve stanici jako z vody.
Foto: Simona Blahoňovská*

Bylo příjemné červnové úterý, když zazvonil staniční telefon a na druhém konci se ozvala paní Ježková a zmatečným, udýchaným hlasem se snažila vysvětlit situaci, která ji právě potkala.

„Haló, je tam záchraná stanice?“

Bylo jí špatně rozumět, tak jsem jen zaznamenala: „Kačenky padají ze skály, visím na převisu skály, volala jsem hasiče, je tu i policie a dělají si ze mne srandu a koukají mi pod sukni.“

Potom telefonát ukončila a asi za pět minut volala znovu, že má kačenky ve

výstřihu šatů a zachraňuje je z vysoké skály. Ale protože se musí držet, nemůže se mnou telefonovat.

Paní Ježková asi za půl hodiny dorazila s 10 malými kačenkami do stanice a celou událost mi popsala ještě jednou. Někde na okraji obce mají skálu, kde viděla, jak z ní padají malé kačenky. Takže neváhala a hned začala se záchranou operací. Samici nikde neviděla, tak usoudila, že potřebují pomoc.

Samici pravděpodobně ulovil predátor, nikde nebyla vidět. Kačenky jsme

umístili do chovné ohrádky pod tepelný zdroj a přidali krmení s vodou. Statečná záchránkyně byla ráda, že vše dobře dopadlo, poděkovala a rozloučila se. Kačenky na stanici rostly jako z vody, po dosažení větší velikosti, kdy nepotřebují už zahřívát, jsme je umístili do venkovní voliéry s bazénkem. Po přepečení do šatu dospělých jsme je pak vypustili na řeku Svratku ve Veverské Bítýšce.

Kachna divoká může hnízdit v bezpečných, ale vzdálenějších místech od vody. Po vylíhnutí mláďat se je snaží

Kačenky zachráněné ze skály.

Foto: Simona Blahoňovská

Nebyly to ale jediné kachny, o které jsme se v předchozích měsících starali. Pomoc jsme poskytli také těmto malým ptákům zachráněným při sečení.

Foto: Simona Blahoňovská

dostat na vodu (rybník, potok, řeku), kde jsou ve větším bezpečí před predátory. Mláďata nemohou létat a voda je pro ně nejbezpečnější varianta, navíc u ní mají také dostatek potravy. Stávají se případy, že je samice vede přes silnici a někdy jí napadají přes mříž do kanálu, jako se to stalo letos městským strážníkům v Brně.

Za nás můžeme poděkovat, že pomáháte záchránné stanici v Jinačovicích.

Simona Blahoňovská

I těm se u nás velmi dobře dařilo. Foto: Simona Blahoňovská

PF 2022

Příjemné prožití vánočních svátků
a úspěšný nový rok 2022
Vám přeji

ředitel Zoo Brno

MVDr. Martin Hovorka, Ph.D.
a zaměstnanci Zoo Brno

ZOO **BRNO**

